

Juryrapport Transparant Prijs 2010

13 oktober 2010

Juryvoorzitter: dr. A.H.G. Rinnooy Kan

Inhoud

1. Speech juryvoorzitter: trends en ontwikkelingen Transparant Prijs
2. Juryoordeel categorie klein
3. Juryoordeel categorie groot
4. Juryoordeel categorie meest innovatieve jaarverslag

Speech juryvoorzitter: trends en ontwikkelingen Transparant Prijs

Geachte aanwezigen, dames en heren,

Impact is relevant, u heeft er vanmiddag al veel over gehoord. U heeft een belangrijke uitdaging de maatschappij inzicht te geven in de impact die u realiseert. Voor de sector blijven ook vertrouwen en passie belangrijke fundamenten. Tegelijk vraagt onze maatschappij meer: u moet laten zien dat u het vertrouwen waard bent. Het trust me principe heeft plaatsgemaakt voor show me: laat het maar zien. Donateurs vertrouwen erop dat u het geld goed besteed en dat u in staat bent dit klip en klaar aan te kunnen tonen. Aandacht geven aan uw impact betekent dat u uw relevantie zichtbaar maakt, dat u trots bent op wat u gedaan heeft en dit wilt delen. Het jaarverslag is een prachtig middel om de maatschappij te laten zien wat u bereikt heeft en is tegelijk een goed evaluatiemiddel voor uzelf.

Als jury willen wij benadrukken dat wij geen oordeel vellen, en ook niet *willen* vellen over uw doelstellingen, of u de goede dingen doet en of u de dingen goed doet. Wij beseffen dat niet al het werk dat u doet zich in een cijfer laat uitdrukken, hoewel een cijfer wel behulpzaam is om beter inzicht te krijgen in wat u bereikt heeft. Wij beoordelen niet welke organisatie het meeste impact heeft gerealiseerd. Het gaat er ons om dat u transparant verantwoording aflegt over wat u goed en niet goed gedaan heeft en over de impact die u gerealiseerd hebt. Als het goed is bent u hier de hele dag mee bezig. Wij willen duidelijke verwachtingen wekken: De Transparant Prijs gaat om de transparantie van de verantwoording.

Wat op de jury in ieder geval impact heeft gemaakt is de buitengewone inzet van PwC. Staat u mij toe hier als juryvoorzitter een paar woorden aan te wijden. Maar liefst 3.000 uren aan inspanning is geleverd door ruim 30 PwC'ers om alle jaarverslagen te screenen, ervoor te zorgen dat iedere deelnemer een eigen juryrapportage krijgt en om de prijsuitreiking die we vandaag meemaken tot een succes te maken. Ik wist als juryvoorzitter dat er geweldig veel werk verzet werd, maar pas toen ik dit jaar het aantal uren zag, raakte ik onder de indruk. Zeker in tijden van economische crisis waar winstgevendheid onder druk staat en de verleiding bestaat om budgetten voor Corporate Responsibility te laten krimpen. Een woord van dank aan PwC is dan ook wel op zijn plaats om deze 7^e editie van De Transparant Prijs mogelijk te maken en door te gaan met dit mooie werk.

Voordat iets indruk op je maakt, wil je het zien, wil je het beleven, wil je de feiten kennen die op een aantrekkelijke manier gepresenteerd worden in een context die je begrijpt. De rekenaars onder ons hebben al snel de 3.000 uur met een gemiddeld uurtarief van PwC vermenigvuldigd en dan raak je onder de indruk. Kennelijk vindt PwC het relevant om zoveel uren aan transparantie van de verslaggeving van goede doelen te besteden. De vraag is natuurlijk wel wat bereikt PwC met deze inspanning. Wat is de impact van De Transparant Prijs? We hebben de impact vraag aan u gesteld. Ik vind het belangrijk om ook onszelf deze vraag te stellen.

Impact vraagt om terug te gaan naar de roots. Het doel van De Transparant Prijs is de goede doelen sector in beweging brengen en te stimuleren door middel van de jaarverslaggeving aan de maatschappij te laten zien welke bijdrage en toegevoegde waarde u levert. De jury heeft met vreugde vastgesteld dat u de afgelopen 7 jaar een geweldige verbetering heeft gerealiseerd. Door het kiezen van winnaars en genomineerden willen we transparant zijn stimuleren. Transparant zijn draagt bij aan je eigen reputatie en het vertrouwen dat het publiek heeft in de goede doelen sector.

Tegelijk levert De Transparant Prijs ook een spiegel op die aangeeft wat er beter kan. Ik deel een aantal bespiegelingen en trends waar de jury uw aandacht voor vraagt:

- De jury is verheugd over het record aantal deelnemers van 219! Dit is een belangrijk teken dat De Transparant Prijs voor u relevant is. Tegelijk hebben wij gemerkt dat het nog velen van u moeite kost om voor 1 juli een jaarverslag beschikbaar te hebben. Ik roep u op het jaarverslag eerder te publiceren en in te leveren bij De Transparant Prijs. Het publiek heeft er baat bij om tijdig van u te horen. Ook uzelf heeft er baat bij om snel uw resultaten te weten en de aandacht weer volledig op het nieuwe jaar te kunnen zetten. De jury ziet een win-win situatie als u eerder publiceert. De jury heeft deze oproep al een aantal jaren gedaan en is benieuwd naar uw reacties en die van uw brancheorganisatie de VFI te horen wat er moet gebeuren om de jaarverslagen eerder te publiceren.
- Dit jaar heeft de jury een top-100 ingesteld van de grootste fondsenwervende instellingen in Nederland, die als vaste onderzoeksgroep deelnemen aan De Transparant Prijs. Door de top-100 winnen de uitkomsten en bevindingen aan representativiteit en impact. Ruim 85% van de sectorinkomsten neemt dit jaar deel aan De Transparant Prijs. Wel maakt de jury zich nog zorgen om 8-tal organisaties uit de top-100 die het niet gelukt is tijdig een jaarverslag beschikbaar te hebben. Wij zullen met deze organisaties in contact treden en hen stimuleren volgend jaar tijdig een jaarverslag beschikbaar te hebben.
- Dit jaar is er geen aparte categorie vermogensfondsen aangezien brancheorganisatie FIN in overleg met de jury heeft besloten tot een jaar van bezinning. De jury waardeert het om deze reden positief dat 7 vermogensfondsen toch hebben deelgenomen. De FIN heeft de jury laten weten zich hard te willen maken voor een deelname van 20 vermogensfondsen aan De Transparant Prijs 2011. De jury waardeert het dat de FIN de handschoen oppakt, maar vindt het ook belangrijk te benadrukken dat een minimaal aantal deelnemers van 20 noodzakelijk is om de categorie vermogensfondsen het komende jaar opnieuw open te stellen. Verras ons met uw vermogen deze doelstelling waar te maken en ons de relevantie van uw werk te laten zien.
- Uit uw financiële kengetallen blijkt dat de economische crisis slechts een beperkt effect heeft gehad op de sector. De totale inkomsten en ook de bestedingen aan het goede doel zijn juist toegenomen. De eigen fondsenwerving staat onder druk, maar de subsidie-inkomsten van de overheid zijn daarentegen toegenomen en hier ziet de jury wel een risico. Gelet op de maatschappelijke context van bezuinigingen heeft het ons wel verwonderd dat in veel van uw jaarverslagen de economische crisis slechts beperkt aandacht krijgt.
- De jury leest in uw jaarverslagen betrekkelijk weinig terug van een bezinning op de maatschappelijke context waarin u acteert en de interactie met andere organisaties die vergelijkbare activiteiten uitvoeren. Het valt ons op dat organisaties de eigen waarde als uitgangspunt nemen en beperkt reflecteren op de toegevoegde waarde van de eigen organisatie. De jury roept u op te voorkomen dat u zich blindstaart op uw eigen organisatie. Blijf uzelf de kritische vraag stellen of u nog steeds de goede dingen doet en of u de dingen goed doet.
- Een verbeterpunt vindt de jury het meer evenwichtig rapporteren over de successen en mislukkingen. Verslagen lijken een te rooskleurig beeld te geven. Wij beseffen ons terdege dat reputatie en negatieve publiciteit een dilemma zijn bij het maken van keuzes over hoe open je bent over met name de mislukte projecten. Toch willen wij u stimuleren meer te laten zien van de ruwe werkelijkheid waarin niet alles lukt en succesvol is. Startpunt van impact is misschien wel het reëel zijn over de verwachtingen die donateurs van je mogen hebben.

- Een ander kritisch punt is dat 20% van de deelnemers de verslaggevingsrichtlijn 650 voor goede doelen organisaties niet juist of niet volledig toepast. Dit heeft de jury onaangenaam verrast. De fouten hebben met name betrekking op het niet volgen van de voorgeschreven modellen, het ontbreken van een kengetallenoverzicht en vaak wordt de bestedingsratio niet vermeld. Dit punt vraagt aandacht van directies, besturen en accountants. Transparantie begint met het volgen van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Hier moet een gebruiker van de jaarrekening van uit kunnen gaan. Wij zullen de deelnemers die non-compliant zijn in het juryrapport hierop wijzen en tegelijk het Nivra en het CBF vragen om hier actie op te ondernemen.
- Een positieve trend is dat de gemiddelde omvang van de verslagen afgenomen is naar 65 pagina's. Het dikste jaarverslag is 196 pagina's en het dunste jaarverslag is 1 pagina. Onze ervaring is dat u minimaal 25 pagina's nodig heeft om een goed jaarverslag op te stellen. De afnemende omvang van de papieren verslagen wordt met name veroorzaakt doordat organisaties meer informatie opnemen op het internet en hiernaar verwijzen in het papieren jaarverslag. Ook komt het steeds meer voor dat alleen nog een jaarverslag op internet beschikbaar is. De jury wil als attentiepunt meegeven om ook de informatie op internet beknopt te houden en niet in de verleiding te komen om alle detailinformatie op internet te plaatsen. Ook hier geldt dat less is more.

Uw jaarverslagen tonen dat u zich met hart en ziel inzet om maatschappelijke problematiek op te lossen. Een transparant jaarverslag geeft de maatschappij de mogelijkheid om met u trots te zijn op de resultaten van uw werk. Doet u dit op een KISS proof wijze. Hiermee bedoel ik niet dat uw jaarverslag zoveel warmte uitstraalt dat een lezer de neiging krijgt u een dikke zoen te geven. Het zou overigens geweldig zijn als een jaarverslag dit effect zou hebben. Ik bedoel Keep it Short en Simple. Laat de maatschappij maar merken dat uw bijdrage onmisbaar is en dat u goed werk doet dat steun verdient. Laat zien dat transparantie in de genen van uw sector zit. Ik wens u veel impact toe.

Juryoordeel categorie klein

De jury is onder de indruk geraakt van de kwaliteit van de jaarverslagen van de kleine organisaties. De grote veelkleurigheid aan kleine organisaties die actief zijn voor een maatschappelijk goed doel is hartverwarmend. Veel kleine organisaties leven van vrijwilligerswerk. De jury waardeert het als zeer positief dat juist ook de kleine organisaties dit jaar opnieuw laten zien dat transparant verantwoord in de genen zit. De ingezonden jaarverslagen kenmerken zich door een grote diversiteit aan mooie, creatieve en gepassioneerde jaarverslagen.

Alvorens ik de prijswinnaar in de categorie klein bekendmaak zal ik kort ingaan op een karakteristiek van de genomineerde verslagen. Ik doe dit in willekeurige volgorde:

- Het verslag van *Child at Venture* heeft een dubbele nominatie gekregen: in categorie kleine organisaties en in de nieuwe categorie meest innovatieve jaarverslagen hetgeen een compliment waard is. Deze jonge organisatie weet op een aantrekkelijke en frisse no-nonsense manier verslag te doen. Het verslag is eigenzinnig en ook met humor geschreven waarbij de score substantieel is verbeterd ten opzichte van het vorige jaar. Aandachtspunt dat de jury mee wil geven, is meer aandacht te geven aan de toekomstparagraaf.
- *Projecten Zuid-Afrika* is opnieuw genomineerd en heeft zich een vaste positie verworven bij de meest transparante kleine organisaties. Het jaarverslag overtuigt met een boeiend en inhoudelijk sterk verhaal. Op het gebied van impact en resultaatmeting is het verslag een voorbeeldfunctie. Het verslag wordt alleen op CD-ROM verstrekt aan donateurs. Aandachtspunt vond de jury dit jaar de transparantie van de toelichting op de financiële prestaties.
- Prijswinnaar van vorig jaar *Weeshuis Sri Lanka* is het opnieuw gelukt een nominatie te veroveren. Het verslag is consistent qua opzet en vormgeving met het voorgaande jaar, hetgeen de jury waardeert. Tegelijk zijn verbeterpunten van vorig jaar opgepakt en heeft het verslag de sterke punten vastgehouden van warm, wervend, prettig leesbaar.

Drie goede jaarverslagen. Toch kan er maar één organisatie winnen, die ik u nu bekend ga maken.

Prijswinnaar in de categorie kleine organisaties voor De Transparant Prijs 2010 is: ...

Weeshuis Sri Lanka

Juryoordeel categorie groot

De strijd in de koningscategorie van de grote organisaties is dit jaar groter dan ooit geweest. Door de samenvoeging van de categorie middelgrote instellingen met de categorie grote instellingen hebben dit jaar 170 organisaties deelgenomen aan categorie groot. De beste jaarverslagen in de top 10 ontlopen elkaar nauwelijks in kwaliteit: er zijn hooguit tienden van punten verschil in de eindscores waarneembaar. Het is alleen daarom al een bijzondere prestatie genomineerd te zijn.

- *Cordaid* is voor de 1^e maal genomineerd hetgeen een prestatie van formaat is voor een grote organisatie met bijna 1.200 partners die projecten uitvoeren. Het verslag is helder, heeft een duidelijke structuur en geeft veel inzicht in de resultaten van het werk van Cordaid. Positief is de andere kleurstelling van het financiële deel van het jaarverslag waardoor beter opvalt. Aandachtspunt is dat het verslag omvangrijk is, wat deels komt door het omvangrijke aantal projecten. De jury daagt Coraid uit het verslag met behoud van de communicatiewaarde in te korten. De jury waardeert het positief dat Cordaid naast het uitgebreide jaarverslag ook een meer beknopt populair jaarverslag opstelt dat zeer leesbaar is.
- *Natuurmonumenten* heeft historie geschreven door als 1^e natuurorganisatie een nominatie in de wacht te slepen. Het verslag is alleen op internet beschikbaar hetgeen goed past bij het karakter van Natuurmonumenten. De jury vond het verslag mooi en inspirerend en waardeerde het sobere karakter. Als adviespunt geeft de jury om een verkorte versie van het verslag op internet te plaatsen zodat een geïnteresseerde lezer in 25 pagina's meegenomen wordt in het werk van Natuurmonumenten.
- *War Child* heeft ons opnieuw verrast met een jaarverslag dat een dubbele nominatie heeft gekregen in categorie groot en meeste innovatieve jaarverslag. Reeds 2 maal won War Child De Transparant Prijs en de dubbele nominatie onderstreept het voorbeeldkarakter dat War Child heeft. Het verslag is beknopter dan vorig jaar en is soberder opgemaakt waarmee de verbeterpunten van vorig jaar zijn opgepakt. Ook heeft War Child een goed internetjaarverslag. Verbeterpunt dat de jury mee wil geven is het inzicht geven in de tevredenheid van de partnerorganisaties van War Child.

Het was voor de jury geen gemakkelijke keuze. De drie genomineerden hebben allen een sterk verslag. Toch heeft de jury met overtuiging de winnaar gekozen.

Dames en heren, prijswinnaar in categorie grote organisaties voor De Transparant Prijs 2010 is: ... **Natuurmonumenten**

Juryoordeel categorie meest innovatieve jaarverslag

De Transparant Prijs kent dit jaar een aparte prijs voor het meest innovatieve jaarverslag. Een jaarverslag is in de kern een middel om te communiceren. Door innovatie als aparte categorie te benoemen, wil de jury goede doelen stimuleren vernieuwend en verfrissend te denken hoe het jaarverslag ingezet kan worden in de communicatie. Belangrijke aspecten zijn creativiteit, vormgeving, interactiviteit en leesbaarheid. De jury heeft bewust geen definities of criteria meegegeven voor het begrip innovatie om te voorkomen dat een checklistenadering ontstaat. Het moet gaan om een jaarverslag dat eruit springt en verrassend is.

Nadrukkelijk wil de jury erop wijzen dat innovatie geen stimulans voor een luxe vormgeving betekent. De jury waardeert juist een sobere stijl passend bij het karakter van de organisatie. Ook het hebben van een geavanceerde internettoepassing is geen doel op zich. Voor het volgende jaar denkt de jury aan een thematische invulling van de prijs voor het meest innovatieve jaarverslag. Hierbij wil de jury deze categorie gebruiken om u te stimuleren na te denken over trends zoals bijvoorbeeld het gebruik van internet of nieuwe media.

Van de 219 unieke jaarverslagen hebben een 3-tal organisaties de jury verrast met hun verslag. Ik geef u een schets van het innovatieve karakter van de genomineerde jaarverslagen, opnieuw in willekeurige volgorde:

- *Child at Venture* heeft een verslag in de vorm van een kladblok: een geweldig creatieve vondst. Op deze wijze verdwijnt het jaarverslag na lezing niet in de prullenbak, maar krijgt een mogelijkheid tot hergebruik. Andere innovatieve communicatiemiddelen die Child at Venture gebruikt zijn een jaarlijkse aandeelhoudersvergadering en de Child at Venture index waarin het aantal vooruitgeholpen jongeren zichtbaar wordt gemaakt.
- *Net4kids* is één van de pioniers met internetverslaggeving en heeft een jaarverslag dat volledig online beschikbaar is. Daarnaast heeft Net4Kids een Jaarverslagtentoonstelling gemaakt waarvan de foto's op mini formaat het hard copy jaarverslag vormen. De foto's van de tentoonstelling worden geveild waardoor het jaarverslag ook nog geld opbrengt. Een kanttekening is het fotoboekje door het kleine lettertype moeilijk leesbaar is. Daarnaast heeft de jury nog een advies om op internet ook geconsolideerde cijfers op te nemen, zodat het makkelijker is een financieel totaalbeeld van Net4Kids te krijgen.
- *War Child* valt op door de combinatie van een goed internetverslag en een hard copy verslag. Ook War Child is een pionier op het gebied van internetverslaggeving. War Child heeft op basis van de communicatiebehoefte van gebruikers nagedacht over de doelgroepen die het hard copy jaarverslag lezen. Het hard copy verslag bestaat uit een uitgebreid annual report, een verkorte versie en een poster met de resultaten per land waardoor een lezer een keuze heeft welke informatie te lezen. War Child is daarnaast een voorbeeld voor de sector doordat zij erin slaagt het jaarverslag volledig te laten sponsoren.

Het viel de jury niet eenvoudig een winnaar te kiezen. Elke genomineerde organisatie heeft inhoud gegeven aan innovatie en verdient daarmee een eervolle vermelding. De jury heeft uiteindelijk gekozen voor de organisatie die een voorbeeldfunctie is voor anderen. Dames en heren, winnaar van de categorie meest innovatieve jaarverslag is **War Child**